

יד: עין משפט
גר מצוה

יציאות השבת פרק ראשון שבת

מסורת הש"ס

ק"א מ"י פ"י הלכות
לכות הטומאה הלכה א'
ק"א ב מ"י פ"ח ע"ס הלכה
י'
ק"ב ג מ"י פ"ח ע"ס הלכה
ב'
ק"ב ד מ"י פ"ח ע"ס הלכה
ג':

(א) (נהגה נהג) (ב) (לקמן נהג)
ועי' מהפסחים פ"ג (ג) (לקמן
נ"ג) (ד) (ע"ס) (ה) (ע"ס)
פ"ג (ו) (ע"ס) (ז) (ע"ס) (ח)
(ט) (ע"ס) (י) (ע"ס) (יא) (ע"ס)
(כ) (ע"ס) (כ"א) (ע"ס)

תורה אור השלם

- 1 וכן השמש וטרה אחר
- 2 מכל האבל אשר יאכל
- 3 וכן ירוק תבוא טעור
- 4 בני אדם חבב לבן ישימח
- 5 חבב בני עמלק לבי

הנהגות הב"ח

(א) ישי"י ד"ה וכל השמש
ועי' אשכנזי מלאכה הכה
מ"ס יובא וטמא עד
הערב וטרה וני' והאי
נניעה:

גליון הש"ס

ב"ח דאמר רב הוא בני
הקפדות נחלקי וכו' ש"ן
מניע דף טו ע"פ תוס' ד"ה
וי"ט ט' יעו"ט: שם ונבילה
י"ט וכו' ש"ח ואילו
וע"ל: תוס' ד"ה וכו'
וכו' ובבב"א י"ח ב"ס
נחלקו ונבילה הישנו וכו'
ומלמא כה"כ תלין דכ"ה
ע"כ לא נחלקו לא עמד ר"מ
מתלוק:

רבינו הגנאל

ומתחילה גזרו על הדיים
הנוגעות בספר להיות
פוסלין התרומה כדי שלא
יהו צמיון ליגע (ב"ס"ח
נ"רוס) אלא כספא ומדור
נמי על האוכלין שנטמאו
מן המשקין שנטמאו מחמת
ידיהם שיפילו התרומה,
נידור מישום משקין
שנטמאו מחמת שרין ועל
הכלים שנטמאו במשקין
הבאים מחמת שרין נידור
מישום זב. טבול יום,
אפי"טא סמי סכא טבול
יום.

ביון דהך גזור ברישא הא תו למה לי. ואם תאמר והא נפקא מינה
לנוגע בספר מיד אחר נטילה ולא הסת' דעתו ואפילו הכי ידיו
טמאות משום דרבי פריך ויש לומר דמשום הא לא היו נזרין דמילתא
דלא שימח היא שיגע בספר מיד אחר נטילה ומיהו השמא דגזור ידים
מחמת ספר ברשא אפילו נגע סמון
לנטילה גזרו עליה שלא חלקו:

סמי טבאן מבו"ר יום. לא מן המשנה
אלא דלא היו ממנין י"ח דבר:

משקין הבאים מחמת שרין.
לדאורייתא נטירו (ב) לרבי

עקיבא פריך דלית ליה צנצק קמא
דפסחים (ד' יד:) משקין לטמא אחרים
לדאורייתא: **דכתיב** וכו' משקה
אשר ישתה. האי קרא במשקין הבאין
מחמת כלי איירי ומשקין הבאין מחמת
סך אחי"ב ק"ו מינה ולא תאמר ומאי
פריך לדאורייתא נטירו נטמא דיו ללא
מן הדין להיות כנדון ולא ליהו אלא שני
כמשקין הבאין מחמת כלי ואוכלין
הנוגעין בהן לא פסלי תרומה וי"ל דאין
דבר הנוגע שכן שלא יהא ראשון
ובפ"ק דפסחים (ג' טז) הארכתי יותר:
אלא במשקין הבאין מחמת ידים.
וא"ת ומנה הנזכר לגזירה זו
דכיון דגזרו ידיים פוסלות את התרומה
א"כ משקין שנגעו בהן היו מחלה דכל
הפוסל את התרומה מטמא משקין
להיות מחלה וי"ל דהאוכלים שנטמאו
במשקין היינו גזירה דכל הפוסל את
התרומה ועד השמא לא נגזרה והא
דקאמר במשקין הבאים מחמת ידים
ה"ה מחמת כל פוסלי תרומה והא
דקמהדר ר' יהושע לרבי אליעזר
(מנחות פ"ג דף טז.) מנינו ששני עושה
שני ע"י משקין ואע"ג דלמתי לא
נגזרה מ"מ היה דעתן לגזור מיד:
אלא במשקין הבאים מחמת שרין.
אומר ר"י דה"ה דהוא מני
למנעט משקין הבאים מחמת ידים
שגם הם מטמאים כלי לפסול תרומה
דלאמר בצרכות פסקי אלו דברים
(דף נג.) ז"ש אומרים נטילים ידיים
ואחר כך מוזגים את הכוס שאם
מוזגים מחלה יטמאו משקין שאחרי

מוסף רש"י

י"ב ירוק תבוא טעור.
נגע טו או נבל. שהיו
מטמא כספא ויטרו טו ח.
זה שביד טעור טמא
לך. אם רק כמה שני
טעור. דהיינו ליה טעור טמא
אם היות נזר וכו'. כשעה
שחוקן שלמה עירובין.
גזירה תחת גזר שלא
להולא מרשות היחיד לרשות
היחיד תכרי. לפסול סיי
ההפקה לטעור מירא שלא
יהא נהדר מרשות הרבים
לרשות היחיד היינו דכתיב.
קבלה י"ז ואין וחקר מין
עשלים עששה אלוים לרוב
זאנו מל שטחון אחרים
טובין כ"א. ונבילה ידיו.
לפסול סיי לטעור מירא
הכוס בני. התחום נ"ג.
ישמח לבי. וכלה לי שמה
ק' (ע"פ ר"ב ע"א).

תוס' ישנים

(א) ה"ה לטעור דקודם גזרו
למתי לטעור ש"ן א"ט
וע"ן מתי דהא על ו'
שקתא שורפין תרומה פ"ב
ק"ס כ"ג וכו' לרבינו פ"ב
אלא מנינו אלא דכתיב
מנינו פ"ד:
(ב) וה"ה דה"ה למיפקר א"כ
ואמר נמי לטעור ל"ה דלית
י"ה שני עששה ש"ח נחלקין:

ביון דהך גזור ברישא הא תו למה לי אלא
הך גזור ברישא והדר גזור בכוליה ידים
וטבול יום א"טבול יום דאורייתא הוא דכתיב
יובא השמש וטרה סמי טבאן טבול יום
והאוכלין שנטמאו במשקין במשקין דמאי
אילימא במשקין הבאין מחמת שרין דאורייתא
ניגהו דכתיב וכל משקה אשר ישתה אלא
במשקין הבאין מחמת ידים וגזירה משום
משקין הבאין מחמת שרין והכלים שנטמאו
במשקין כלים דאיטמאו במשקין דמאי
אילימא במשקין רוב דאורייתא ניגהו דכתיב
י"ב ירוק תבוא טעור (ב) מה שביד טעור
טמאית לך אלא במשקין הבאין מחמת
שרין וגזירה משום משקין רוב וידיים תלמודי
שמאי והלל גזור שמאי והלל גזור דתניא
יוסי בן יעזר איש צרידה ויוסי בן יוחנן
איש ירושלים גזרו טומאה על ארץ העמים
ועל כלי זכוכית ששעונו בן שמה תיקן
כתובה לאשה וגזר טומאה על כלי מתכות
שמאי והלל גזרו טומאה על הדיים וכ"ת
שמאי וסיעתו והלל וסיעתו והאמר רב
יהודה אמר שמואל י"ח דבר גזרו וב"ה
נחלקו ואילו הלל ושמאי לא נחלקו אלא בג'
מקומות ד"דא"ר הונא בג' מקומות נחלקו
ותו לא וכ"ת אתו אינהו גזרו לתלות ואתו
תלמידיהו וגזרו לשרוף ויהאמר אילפא
(א) ידיים תחלת גזירתן לשריפה אלא אתו אינהו
גזרו ולא קבלו מינייהו ואתו תלמידיהו
גזרו וקבלו מינייהו ואתו שלמה גזר ד"דא"ר
יהודה אמר שמואל בשעה שתיקן שלמה
עירובין ונבילה ידים יצתה בת קול ואמרה
בני אדם חכם לכן ישמח לבי גם אני חכם
בני ושמח לבי ואשיבה חרופי דבר אתא
שלמה

וכא השמש וטרה. ומקמי הכא לא. ואוקמינן להאי קרא בתרומה
זינמות כ"פ הערל (ד' עד:) ואפ"י לנגיעה אשכחן קרא (הסו) כל כלי
אשר יעשה מלאכה בהם במים (א) וגו' והאי נגיעה היא ובעיני הערב
שמש אלמא פסול נגיעה דאי לא פסול למאי קרי ליה וטרה השמא
מכלל דמעיקרא לא היו טעור גמור
והאי כלי לאו צר אכילה הוא ומיהו
טמויי לא מטמין דהא לאו טמא
איכרי: **סמי טבאן**. פסול מכלל:
מחמת שרין. שנטמאו בשרין: **דאורייתא**
היא. שהמשקין ראשון והאוכל שני
ופסול תרומה להיות שלישי: **דכתיב**
וכל משקה וגו'. ואע"ג דהאי במשקין
הבאין מחמת איור כלי חרס כתיב
דהא כתיב לעיל מיניה כל אשר צמחו
יטמא מכל האוכל כלומר אם יש
צמחו אוכלין או משקין והיו שיים
ניגהו שהכל היה ראשון והם שניים
ואוכל הנוגע בהן אינו פוסל את
התרומה (א"ה) הא גמרינן משקין
הבאין מחמת שרין מיניהו ק"ו בפ"ק
דפסחים (דף ט"ז.) וכיון דמקבלי טומאה
מדאורייתא ממילא עבדי לכולל לא
דהיי גמרינן סדר טומאה התם
דמשקה מטמא אוכל ואוכל משקה דלא
משכתה רביעי בקדש אלא כהכי דהא
אין טומאה עושה כיוצא בה לא להיות
אוכל מטמא אוכל ולא משקה מטמא
משקה ולא אוכל ומשקה מטמאין כלים
דאין כלי מיטמא אלא ככל הטומאה:
מחמת ידים. לפני נטילה דגזרו רבנן
גידים וכן צשאר כל פוסלי תרומה
השניין לטמא משקין להיות מחלה:
גזירה משום משקין הבאים מחמת
שרין. דלשכתן כגון שהן ראשונים
לדאורייתא. והא דגזרו ככל טומאה
משקין להיות מחלה ולא גזרו נמי
כאוכלין גזירה משום אוכל כהא מחמת
שרין היינו טעמא דלחמור רבנן
כמשקין משום דעלונין לקבל טומאה
שאינן לריבין מיקון הכשר להביאן ליד
טומאה(ה) אלא אוכלין לריבין מיקון נמינת
מיס להכשירן לקבלת טומאה. כל הכשר
שש"ס ש"ן מיקון: **משקה טוב**. היוצא
ממנו רוקן וזבז ומימי רגליו: **וכי ירוק**

כוס וגו'. וכנס בגדיו אלמא אכ הטומאה הוא לטמא אדם ובגדים
דהיינו כלים. ושאר משקין היוצאין ממנו גמרינן מרוק' מה רוק מחמאק
מחלה ואח"כ יוצא אף כל מטעגל ויוצא כגון מימי רגליו: **מה שביד**
טעור עמאסי לך. אינו לר"ך כאן דטומאה משא ילפינן מיניה לרוק
במסכת נדה (פ"ו דף נ"ג): **אלא כבאין מחמת שרין**. דלאו אכ הטומאה
הן והכלי אינו מקביל טומאה אלא מאכ הטומאה כדמילא בפסחים (דף
כ.) יכול יהו כל הכלים מיטמאים מאיור כלי חרס מ"ל מכל האוכל
וגו' (ויקרא י"א) אוכל ומשקה מיטמא מאיור כלי חרס כו' אלמא לא אחי כלי
טמא ומטמא ליה וכ"ש אוכל ומשקה וגזור רבנן דליטמא לעיני
תרומה משום משקה זו וזה שהן אכ הטומאה: **על ארץ העמים**. משום
ספק קבוצת שלהן דנכרי מטמא דמגע כמגע וטמאין הן כמגע ובמשא ורקב:
שמעון נמי דלמר אין מטמאין כהלא מטמאין הן כמגע ובמשא ורקב:
ועל כלי זכוכית. דלא כתיב בדאורייתא טומאה: **סיוק כסובה**. שיהא
חובב לה כל נכסי אחראין לתכונה לפי שהיה מיוחד לה כתובתה
וכשהיה כועס עליה אומר לה עלי כתובתיך ואני כבתובתך כיון
האשה שפלה (דף פ"ג ע"ב): **וגזר טומאה על כלי מחסות**. לקמן (טו.) מפרש:
דבר: **וכי"ח דבר נחלקו**. כלומר אותם י"ח שגזרו במחלוקת היו אלא שנטמא ז"ש רבים:
על מגען לא אוכלין ולא שורפין: **לשריפה**. שהיו שורפין תרומה עליהן: **שלמה גזר**. דכתיב
(קהל י"ז) ואין וחקר שששה אונים לתורה כלומר סיג
והרחקה ככפיפה זו שנטעין אותה באזנים ואין נוגעין בה: **עירובין**. אונים
הואצת שבת שאסור להוליא מרשותו לרשות חבירו ואע"פ ששניהם רה"י:
ולמחר